

Koulunjohtaja Hyrkkö Iiro Juhani Pohjanoksa on poissa

Kun tieto kaksi viikkoa sitten heinäkuuisena hellelorstaina kiiri opettaja Hyrkkö Pohjanoksan äkillisestä poislähdöstä, tuntui kuin koko Perniö olisi hiljentynyt ikuisen kysymyksen edessä: Miksi, miksi juuri Hän? Kuvat lähtivät kulkemaan Hänen persoonansa ja toimiensa sekä hänen perheensä parissa.

Valmistuttuaan v. 1947 harvinaisen nuorena – 20 vuotiaana – opettajaksi kotikaupunkinsa Rauman seminaarista ja oltuaan virassa kotiseudullaan ja Tammisaaren kaupungissa tulivat Hyrkkö ja hänen nuorikkonsa Sirkka v. 1952 Perniön kirkonkylän kansakoulun opettajiksi. Siitä alkoi uskollinen ja 35 vuotta kestänyt työrupeama eläkkeelle siirtymiseen v. 1987 saakka. Koko tämän ajan toimi Hyrkkö kunnan suurimman ja jatkuvasti laajenevan koulun johtajana.

Miespolven pituinen ja harvinaisen ehyt virkakausi oli umpeutunut. Tänä aikana kasvoi perheessä kolme tytärtä käsittävä uusi sukupolvi itsenäiseen toimintaan omien perheittensä parissa.

Hyrkkö Pohjanoksa oli kuusi poikaa käsittävän opettajaperheen jäsen. Hän oli siis jo perheen jäsenenä sisäistänyt itsensä opettajan tehtävärooliin. Siksi Hän osasi näennäisen vaivattomasti ja sopuisan rauhallisella otteella luotsata kouluansa. Hänen aikanaan koulu laajeni 4-opettajaisesta 10-opettajaiseksi suurkouluksi. Koulumuoto muuttui kansakoulusta peruskouluksi. Opetussuunnitelman perusremontointiin, uudet metodit ja opetusvälineet tulivat käyttöön. Kuitenkin kaikessa muutostouhussa Hyrkkö osoittautui pitkän linjan harkitsevaksi koulumieheksi. Hän ei helpolla lähtenyt muotivirtausten tuomiin uudistuksiin, vaan omaksui käyttöön niistä sen, mikä havaitsi pysyväksi parannukseksi entiseen verrattuna.

Hänen koulunsa toimi. Vaikka se olikin yli 200 oppilaan kouluna ylivoimaisesti kunnan suurin, siellä vallitsi hyvä ”perhemäinen” henki. Se oli helposti sivullisenkin aistittavissa. Siellä sekä kasvatettiin että opetettiin.

Opettaja Hyrkkö Pohjanoksan kylvötyö on suoritettu. Kylvös itää ja kasvaa oppilaiden sydämissä ja työsaralla. Satoa korjataan jatkuvasti vuosien saatossa.

Hyrkkö Pohjanoksa oli oikea vanhan kansan opettajan perikuva. Vaativa opetus- ja kasvatustyö sekä koulun johtaminen olisi jo yksin ollut riittävä työsarka, mutta Hyrkkö tunsi velvollisuudekseen osallistua ympärillään elävän yhteiskunnan moninaisiin toimintoihin ja harrastuksiin.

Kunnallisessa luottamusmiestyössä tarvittiin Hänen taitojaan koko virkauran aikana monissa hallintokunnissa. Erityisen vaativa oli Hänen panoksensa kansakoululautakunnan ja myöhemmin koululautakunnan puheenjohtajana monien vuosien aikana. Kunnan koululaitoksessa suoritettiin suureksi osaksi hänen kaudellaan nykyisin niin kovin puhuttu ”hallittu rakennemuutos”, jonka tuloksena kunnassa on lakkautettu 18 koulupiiristä 11. Monet muutkin hallintotoimet vaativat suurta taitoa ja sovittelua, johon puheenjohtajalla oli synnynnäinen kyky. Voidaan sanoa, että tämän päivän koululaitos toimii kitkattomasti lasten ja sitä kautta tulevien aikuiskuntalaisten parhaaksi.

Pohjanoksa osallistui myös ansiokkaasti paikkakunnan talouselämään. Näkyvin ja tuloksellisin oli hänen vuosikymmeniä kestänyt jäsenyytensä Perniön Osuuspankin hallituksessa toimien viimeiset vuodet sen puheenjohtajana.

Musikaalisen sukunsa jäsenenä Hyrkkö oli armoitettu laulu- ja kuoromies. Hänen koulunsa oli todellinen laulukoulu. Siellä aina laulu kaikui ja soi. Mitä olisikaan Perniön mieskuoro ilman

Hyrkön panosta. Hän toimi koko virkakautensa ajan kuoron kantavana voimana, usein myös sen taitavana ja innostavan johtajana.

Muihin harrastuksiinsa on kuulunut Lions-toiminta sekä jokamaanantainen lentopalloilta ”Köntys”-kerhon parissa. Meri veti Hyrkköä puoleensa – raumalainen kun oli. Lyhyenä eläkeaikanaan tuli purjehduksesta uusi harrastus.

Emme näe enää Hyrkköä yksin tai yhdessä Sirkan kanssa kävelemässä kirkonkylämme kaduilla. Ajatuksissamme Hän ja Hänen perheensä on kuitenkin moninaisin muodoin mukana ja toimiimme kytkettynä. Hän - raumalaispoika - oli kasvanut suuret mitat täyttäväksi perniöläiseksi, jonka ansiot tulevat puhuttelemaan ja muisto elämään vuosikymmenestä toiseen

Saimme viime lauantaina olla useampisataisena joukkona Hyrkön perheen ja lähisukulaisten kanssa Perniön vanhassa kivikirkossa ja seurakuntatalossa hiljentymässä meille kaikille niin läheisen hyvän ihmisen muiston ääressä. Puheet, laulut, musiikkiesitykset, kukkalaitteet ja adressien lukisuus herkistivät mielet. Kukulaitteita kantavien oppilaiden kunniakuja reunusti pidetyn opettajan viimeistä taivalta kirkon vieressä olevaan kirkkotarhaan.

”Sun haltuus rakas isäni...”

Kukkapaljous kummulla jäi todistamaan rakkauden ja kaipuun sanomaa.

Hyrkkö on poissa mutta hän elää. Saammehan kristillisenä totuutena uskoa: ”Rajamme ei kulje kuolemassa.”

Pyyteettömästä ystävyydestä ja hyvästä virkaveljeydestä kiitollisuutta tuntien

Paavo Ratia